

Danka
Štoflová

MILÁČKU, ZDECHNI!

Obráťte se s důvěrou
na šamana

ARGO

Přebal navrhla Gabriela Ryšková.
Grafická úprava a sazba Karel Koutský.
Odpovědná redaktorka Markéta Šnoblová Nová.
Korektury Marie Černá a Soňa Čapková.
Technická redaktorka Saša Švolíková.
Vydalo nakladatelství Argo,
Milíčova 13, 130 00 Praha 3,
www.argo.cz,
roku 2025 jako svou 5925. publikaci.
Vytiskly Tiskárny Havlíčkův Brod.
Vydání první.

ISBN 978-80-257-4827-5

Naše knihy distribuuje knižní velkoobchod Kosmas
Sklad: V Zahradě 877, 252 62 Horoměřice
Tel.: 226 519 383
E-mail: odbyt@kosmas.cz
www.firma.kosmas.cz

Knihy je možno pohodlně zakoupit
v přátelském internetovém knihkupectví www.kosmas.cz

Příručka šťastného indiánského dědy

Dědeček je v moderním světě téměř mytická bytost. Naučí svá vnoučata jezdit na kole i plavat, spát pod stanem, mastit karty, vyprávět sprosté říkanky a krkat celou abecedu. A taky foukat stupnice do pивních lahví, mýt se do půli těla u umyvadla, vařit poctivý buřtguláš, poznávat houby, chytat ryby, rozdělovat oheň, dojíst všechno z talíře, neplakat – a hlavně naslouchat příběhům.

V každodenním životě bývá přísný, respektovaný a hodný úcty. Ale v objetí svých vnoučat se proměňuje. Mění se ve veselého spiklence, partáka na lumpárny, ochránce, učitele i kamaráda. Superhrdinu s multifunkčním nožikem v kapse a svačinou zabalenou v kapesníku.

Vnoučata v něm probouzejí to nejměkčí. Laskavost a hravost.

A i když je každý dědeček originál, zdá se, že existují určité vzorce. Jako by byla někde napsaná tajná typologie, podle které se dědečkové rodí – nebo do ní s věkem dorůstají.

Tak třeba:

Zlaté ruce – opraví všechno, od mixéru po zlomené sáně.

Přísný, ale spravedlivý – nikdy neuhne, ale vždycky podrží.

Zahradnický mistr – mluví se semínky a sklízí obří dýně.

Myslitel – mlčí dlouho, ale když promluví, sedne to.

Vyprávěč příběhů – všechno má pointu. A většinou i pointu navíc.

Rozmazlující – nic není zakázané, když je děda doma.

Trenér – zocelí lýtka i duši.

Trpělivý rybář – s ním pochopíš smysl ticha.

Velké srdce – objímá tak, že se ti zastaví dech.

Vizionář v IT – má dron, tři obrazovky a vnouče programuje na dálku.

Já měla dědečky dva a ani jeden by se do tohoto seznamu nevešel.

Prvnímu jsem nesměla říkat dědo, ale výhradně Jardo. Byl to hospodský tělem i duší. Miloval lidi, hlavně tedy ženy, vařil jako bůh, hodně pil a karty hrál o opravdu velké peníze.

Druhý byl opak. Tichý, měl pomněnkově modré oči a v noci spával v šátku uvázaném na babku. Aby mu nestydla hlava. Často mě brával do lesa a vyprávěl o stromech, hejkalovi, vílách – a občas se prý radil s čertem. Což mě tedy dost zaujalo.

Tahle výchova plná kontrastů měla za následek, že dodnes přesně nevím, koho si mám vybrat jako svůj životní vzor. A tak jsem si vzala od každého něco. Tedy kromě toho spaní v šátku. A popravdě – s těmi kartami mi to taky moc nejde.

Jenže život vás někdy zavane na nečekaná místa, a tak se klidně může stát, že dědečkem vašich dětí bude potomek čerokézských válečníků. Prapravnuk náčelníka, který byl – podle legendy – levoboček šamana a indiánské kněžky.

Všichni tito předci byli nepochybně stateční a rozhodně dost nekonvenční. A ani děda Ben nijak nevybočoval z rodové linie a obohatil ji o další dávku podivuhodnosti a nepředvídatelnosti a naprostý nedostatek usedlosti.

To je na jednu stranu okouzlující. A na druhou dost nepraktické.

Nemluvím teď o dni, kdy se Ben zničehonic prudce vztyčil ze sedačky, upřel pohled na kamínek zavěšený na kožené šňůrce na zápěstí – jako by šlo o ty nejpřesnější hodinky na světě – a prohlásil:

„Jdu naproti Anežce ke školnímu autobusu. Mám to jen tak tak.“ A rychlým krokem vyběhl z domu.

Podívala jsem se na Tammyho, který se pohodlně rozvaloval v křesle, nohu přes nohu, a četl si časopis o technologiích budoucnosti.

„Připadá ti tvůj otec normální?“ zeptala jsem se tiše.

Vzhlédl ke mně pohledem, jako by šlo o chyták. Pak si opatrně sáhl na bradu a zeptal se:

„Proč se ptáš?“

„Protože nosí na ruce místo hodinek kamínek. A řídí se podle něj.“
Zakousla jsem se do chleba se sádlem a klidně žvýkala.

„Náhodou mu ten kamínek v dětství daroval orel,“ prohlásil na-prosto vážně. „A funguje úplně přesně.“ A znovu se začel do článku o palivech budoucnosti.

Po letech mezi indiány, zkušenostech a zážitcích, které mi na dušev-ním klidu zrovna moc nepřidaly, jsem se rozhodla vytvořit Příručku šťastného indiánského dědy. Možná v naději, že moje tři děti jednou najdou v těch řádcích opěrný bod. Maják. Něco, co jim pomůže neztratit se ve světě, který se neustále mění. A přitom zůstanou sami sebou.

1. Porodíte si vlastní vnouče!

Anežka se narodila uprostřed lesa, podle indiánských zvyklostí. Leže-la jsem na Benově holém těle a odkrvenými prsty pevně svírala jeho kostnaté ruce. Můj tchán křičel bolestí, a když ze mě Anežka vyklouzla, vyčerpaně zavřel oči.

Když jsme mu pak položili omyté děvčátko na hruď a on uviděl její blondáté vlásy a zelené oči, láskyplně se usmál a spokojeně pokýval hlavou. Holčička sevřela pramen jeho dlouhých vlasů, propletený or-lími pírký, a podívala se mu do očí.

A Ben se hlasitě rozplakal.

Byl to právě ten okamžik, kdy se do své vnučky obtiskl.

Ačkoliv má Anežka světlou pleť a je kopií své evropské matky, duši má indiánsky temnou. S Benem ji pojí zvláštní vztah, který se slovy popsat nedá. Je hluboký a neměnný.

2. Objevte se zcela nečekaně!

Dodnes netuším, jak to dělá, ale Ben se u nás doma, v lese, u potoka, ve městě, v obchodě, na návštěvě, na osamělé cestě, v nemocnici ne-bo v kuchyni – objevuje zcela nečekaně. Nikdo neví, kde byl a odkud přišel – a vždycky je to právě tehdy, kdy ho nejvíc, nebo naopak nejmíň, potřebujeme. Má pro to neuvěřitelný cit.

Například: když se ztratím v lese. Když se děti perou. Když konečně máme s Tammym doma chvíli pro sebe. A samozřejmě – když vytahuju buchtu z trouby.

Nebo když se Anežka nechce učesat, já ji plácnu kartáčem po zádech – a ona řve, jako by ji na nože brali.

Prý šel jen náhodou okolo.

3. Tradice jsou nade všechno!

Zvyknete si, nebojte. Třeba když váš tchán sedí už v pět ráno ve vašem obýváku, vy se rozespálá jdete napít, a na otázku, co dělá ve vašem zamčeném domě, jen mlčí. Váš muž vám pak v posteli vysvětlí, že v tichu je přece ohromná síla. Protože v tichu, můžeš slyšet celý svět.

Jo, a taky si dobře vzpomínám, jak jsem jednou v noci, těsně po narození Anežky, omdlela u její postýlky. Holčička tam totiž nebyla. Tammy mě zvedl ze země, obejmul mě a zadíval se na blátivé stopy na jedlové podlaze.

„Já ho zabiju,“ řekl tiše. A vyběhl nahý z domu.

Ben nás totiž celé noci hlídal. Naslouchal duchům a Matce Zemi. A jedné noci zaslechl, že nastal ten pravý čas zasvětit novorozené dítě lesu.

Odnesl tedy Anežku do rituální lípy, uložil ji do dutiny stromu a čekal, až ji les – a posvátná indiánská půda – přijme.

Když ji Tammy za úsvitu přinesl zpátky domů a já byla strachy bez sebe, Ben se radostně usmíval. Prý se o ni už nikdy nemusíme bát. Chrání ji totiž LES SÁM.

Uf. To se mi dost ulevilo.

4. Žádný příběh není dost šílený!

Vyslechla jsem tolik zvláštních historek, že by vám z nich slezly vlasy z hlavy. Ben je našim chlapcům vyprávěl u snídaně a mile se u toho usmíval. Třeba tu o zubech pochovaných indiánských předků, které se zničehonic objevují po lese, na loukách a v říčkách. Najdete je prý

uprostřed právě rozvité květiny, v dutince čerstvě utržené maliny nebo zarostlé ve skále.

Když vyprávěl, oba kluci seděli s bledými tvářičkami a s hrůzou v očích.

„Bene, musíš je takhle děsit?“ zavolala jsem od dřezu. „Rychle to dojezte a padejte ven!“ Kývla jsem na chlapce a ukázala ke dveřím.

Ben jen nechápavě pokrčil rameny, zavrtěl hlavou a pohodlně si rozhodil dlouhé bílé vlasy po zádech.

Vzala jsem velkou mísu, nalila do ní mléko a rozklepla vajíčko. Nevěřicně jsem zírala na žloutek. Bylo v něm něco tvrdého a podivného.

Sáhla jsem dovnitř – a mezi prsty sevřela – zub. Starý, lidský zub. Práskla jsem s ním do dřezu a s jekotem vyběhla z domu.

Tammy ho ještě ten večer zakopal v lese. Pro jistotu.

Dodnes tvrdím, že ho na mě Ben nastražil. Jen nechápu, *jak* to dokázal.

Ale co, tady je možné úplně všechno!

5. Dědeček dokáže cokoli!

Ben se nikdy nezajímá o peníze, neumí řídit auto a ani nevlastní mobil. Technologie prý jen kradou čas, který má člověk věnovat sám sobě.

„Děti, řiďte se jen vlastním svědomím, zákony přírody a starou moudrostí,“ říká. „Tyhle věci se nikdy nezmění. Platí pořád. Ať už je doba jakákoli.“

A pak ukáže na noční oblohu a zeptá se Anežky:

„Věříš, že si můžeš přitáhnout hvězdy blíž k sobě?“

Holčička vyvalí oči – a pak jemně přikývne.

„Kterou chceš?“ zašeptá děda.

Anežka ukáže drobným prstíkem na jasnou hvězdu, blikající ve velkém souhvězdí.

Ben roztočí nad hlavou neviditelné laso a hodí jím směrem k obloze. Zavrtí hlavou.

„Netrefil jsem. Znova!“ zasměje se a roztočí laso pečlivěji. Prudce s ním mrští vzhůru. Pak spokojeně kývne a začne táhnout.

Anežka vykulí oči. Hvězda na obloze se pohne. Zdá se být blíž. Popadne neviditelný provaz a pomáhá dědovi tahat. Je to těžké. Musí se pořádně rozkročit.

Hvězda je už jen kousek nad obzorem.

„Dědo, to už stačí!“ vykřikne Anežka. „Ať nám nespadne hluboko do lesa. Pak bychom ji už nikdy nenašli!“

Ben se usměje, dá dlaně k sobě a prudce do nich foukne. A k zemi se začnou snášet jemné, stříbřité částčky. Ve světle Měsíce poskakují ve vzduchu a dopadají do trávy.

„To je hvězdný prach,“ zašeptá Ben. „Důkaz pro ty, co nevěří.“ A otře si ruce do tradičních plátěných kalhot.

6. Bud'tím, kým jsi!

Tolikrát jsem se zlobila na Anežku, která nenáviděla školu a odmítala do ní docházet.

„To mě radši rovnou zavřete do vězení, vyjde to nastejno! Maminko, já potřebuju být venku! Zvírátko a les mě potřebují!“ křičela zoufale. „Slyším až dovnitř do třídy, jak na mě volají!“

A pak se se slzami v očích zavrtala tváří do bílé blůzy svého dědy.

Ben se na mě podíval vyčítavě. Potom si klekl na koleno a přivinul holčičku k sobě.

„Spousta lidí neví, jaké je jejich poslání. Zkoušejí různé školy, střídají zaměstnání – a přesto nejsou šťastní,“ řekl tiše a políbil ji do blondatých loken. „Je nádherné, když už jako dítě víš, kým jsi. A bud'tím naplno.“

Když se Anežka později stala správkyní národního parku, trochu jsem se zastyděla. Zachraňuje zraněná mláďata, ošetřuje stromy, naslouchá lesu a Matce Zemi. Tak, jak jí to celý život šeptala její duše.

7. Nikdy nebylo líp!

Ben nikdy dětem nevypráví, že za jeho časů bylo líp. Indiáni žijí pořád stejně, i když se svět venku žene jakkoliv. Les je stále stejně zelený

a živý, maliny a jahody zrají stále ve stejnou dobu, rodí se mláďata a voda v řece plyne – s lidmi i bez lidí.

Slunce každé ráno vychází a nasvěcuje lehounký opar nad vrcholky Kouřových hor, jež připomínají líné, tvrdě spící medvědy. Je to krása, která se neomrzí.

„Matka Země vám dává úplně všechno, co k životu potřebujete. Objímá vás, zahřívá, miluje a krmí. Nikdy nezapomeňte, že je vaší opravdovou matkou. A my všichni jsme bratři – zvířata, stromy, skály, rostliny. A máme jednu jedinou matku. Kolíbá nás, když se narodíme, a s láskou nás přijímá zpátky, když zemřeme. Raduje se a pláče s námi. Nikdy nás neopouští. Myslete na ni s láskou. A vždycky jí pomáhejte,“ vypráví Ben dvojčatům.

„Dědo... a naše maminka teda není naše maminka?“ zeptá se Vashti a rozpláče se.

Ben ho rychle obejmě a otře mu z očí slzy.

„To je vaše sestra. Matku máme všichni jenom jednu,“ zašeptá a pevně ho stiskne.

Snažím se být normální. Přijímat věci tak, jak jsou. Jako sestra všech: medvědů, vlků, komárů, lišek, potoků, jezírek i okřídlených mihunek.

„Moje sestra teda nejsi!“ zabručí Tammy, když mu rozhovor vyprávím, a sváže si dlouhé černé vlasy do culíku.

„Proooooč?“ zeptám se nevinně a jemně ho kousnu do brady.

„To bych s tebou přece nemohl lehávat. Logický, ne?“ škádlivě zúří oči a pomalu mi přetáhne tričko přes hlavu.

Z dálky se ozve Ben: „Děti, nesu plnou tašku borůvek, už mi protékají ven! Honem si na ně něco přineste!“

Rychle se obléknu a zaběhnu do chodby.

Ben se zastaví u stolu, několikrát si hlasitě uleví a promočenou plátěnou tašku položí na bílý ubrus.

„To bude koláč!“ zavolá za mnou a usadí se.

Zavřu oči a rychle zaplaším bratrovražedné myšlenky. Pohladím ho po bílých vlasech – a ucítím, jak se mi po prstech rozběhne cosi maličkého.

Do kuchyně vejde Anežka a podívá se na moji dlaň.

„Koukej, beruška!“ zazářím a natáhnu ji směrem k ní.

„Tahle děsně kouše, mami, radši ji rychle zahod!“ řekne vážně a napije se z láhve minerálky.

Zaječím a s třepotající se rukou vyběhnu z kuchyně.

„Dělám si srandu, byla to fakt beruška, nejanči!“ zavolá za mnou Anežka se smíchem a vesele mrkne na Bena.

Děda vstane a láskyplně ji obejmě. Zářivé jiskřičky v jeho černých očích se propojí s těmi jejími – zelenými, průzračně čistými. Tak jako už tisíckrát předtím. Tak jako tenkrát, když jsem mu ji poprvé položila na holý hrudník.

A jeho srdce ji poznalo dřív, než stačila otevřít oči.

Howgh.